

וישלח (148)

צריך להיות "ישאל", בעוז ובגבורה. ואז יעקב שואל את שרו של עשו, הלא הוא השטן והיצר הרע: "הגידה נא שמך", כלומר, עד שאתה שואל אותי מה כחי, רצוני לדעת מה מקור הכח שלך, איך אתה מצליח לפתות את הבריות ולבלבל את דעתם: "הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור לחשך שמים מר למתוק ומתוק למר" (ישעיהו ח. כ). משיב לו המלאך: "ויאמר למה זה תשאל לשמי", זה מקור כחי! אני חי מכך שבני האדם לא שואלים שאלות. הם חיים את שגרת החיים כסוס שוטף במלחמה, בלי לעצור לרגע ולשאול למה ואיך. כל הכח של היצר הוא ה"למה זה תשאל לשמי", היצר אומר לאדם: אל תשאל שאלות! תחיה את חיך. תאכל, תישן, תבלה, תהנה, העיקר, תעצום את העיניים, אל תתבונן ואל תחשוב. ברגע שאדם לא יתן לחייו לחלוף על פניו אלא יחקור וישאל ויתבונן במה שקורה לו, היצר אבוד! לא צריכים לחקור ולהעמיק יותר מדי. די שהאדם ישאל את עצמו את השאלות הפשוטות ביותר: מה הוא עושה כאן בעולם מה תכליתו ומה יעודו. אם רק יהרהר ויתבונן בכך, כבר יעקור וימית את כחו של היצר.

ספר "חי ראובן"

ויזרח לו השמש וכו' והוא צלע על ירכו. על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש (לב. לב. לג)
פירש"י: ומדרש אגדה, ויזרח לו, לצרכו, לרפאות את צלעתו וכו'. יש להבין סדר קדימת הדברים, הלא אחר שכבר זרחה לו השמש נתרפא מצלעתו, ולמה כתב לאחר מכן: "על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש". ונראה, כי אמנם ראוי היה שיעקב לא יתרפא מצלעתו, כדי שיהיה זכר עולם לנס שנעשה לו בהאבקו עם המלאך ויוכל לו, וכמו שמשו רבינו לא נתרפא מערל שפתיו, שהיה סימן לנס שנעשה לו בלקחו גחלים לתוך פיו כידוע (שמו"ר א, כו: רמב"ן שמות ד. י). אלא על כן הוצרך להתרפאות, כדי שלא יהיה בעל מום ויוכל לעבוד העבודה בית א-ל, כמבואר במדרש (ילק"ש רמז קלב). ברם כדי שיהיה זכר עולם לנס זה, אחר שזרחה לו השמש ונתרפא ולא נשאר זכר לנס, "על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנפש" שתהיה מצוה זו זכר עולם לנס.
ספר "עלים לתרופה" בשם החתם סופר

ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדה. ויאמר אליו אדני ידע פי הילדים רפים (לג. יב, יג)
עשו רוצה, כי יעקב ילך אתו בצוותא, יקשור אתו ידידות ולא היו נפרדים איש מעל אחיו. על כך משיב לו יעקב:

השתדלות יתירה, חסרון במידת הבטחון
וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו (לב. ד)
לדעת מה בלב אחיו מה יעשה לו (ספרונו)
חז"ל ראו פגם בהנהגה של יעקב ששלח שליחים לעשיו, וז"ל במדרש על הפסוק (משלי כו. יז), "מתערב על ריב שאינו שלו": משל לראש הליסטים שהיה ישן בפרשת דרכים, עבר אדם אחד והעיר אותו משנתו, ואמר לו קום וברח מפני החיות המצויות פה. קם ראש הליסטים והחל להכותו, שאל האיש, מהה עשיתי לך? אמר לו הליסטים, לא התעוררתי מעצמי, אלא אתה הערת אותי. כך אמר לו הקב"ה, לדרכו היה מהלך ואתה משלח לו ואומר לו: "כה אמר עבדיך יעקב" (מדרש רבה ע.ג.) הקשה הרב לווינשטיין זצ"ל, הרי יעקב ידע שעשו ממתין לרגע בו יוכל להכחידו, ומדוע נחשב שיעקב העיר את עשו משנתו, והשיב, שמכאן נלמד עד היכן מגעת חובת הביטחון שנתבע יעקב, שאפילו שעשו עדיין עומד בשנאתו להורגו, אבל כל זמן שהצרה עדיין לא באה, אין לבקש עצות נגדה, אלא יבטח בה. והוסיף, שאף אנו נתבעים לפי דרגתנו לבטוח בה' ולמעט בחשבונות העתיד, כפי שכתב רש"י: התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (דברים יח. יג)

ספר "להתענג בתענוגים"

קטנתי מכל התסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך פי במקלי עברתי את הירדן ועתה הייתי לשני מחנות (לב. יא)
"קטנתי מכל התסדים", היינו מרגיש אנכי את עצמי קטן, ואיני ראוי שיעשה עמדי השי"ת חסד, יען נפלתי ממדרגתי, כי במקלי עברתי, כאשר עברתי את הירדן, נעצתי קנה בירדן, כי בטחוני היה חזק בהשי"ת, ולכן באמת נעשה לי נס, אבל כעת "הייתי לשני מחנות", ועשיתי פעולות, וזה מראה חוסר בטחון, לכן אפחד שלא יעשה עמדי השם חסד.

ספר "לקוטי בתר לקוטי" בשם "באר מים חיים"

השאלות עקירת כח היצר
ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישאל פי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי (לב. כח-ל)

שרו של עשו שואל את יעקב "מה שמך", דהיינו, מה מקור כח שלך? משיב לו יעקב: "יעקב", הכח שלי הוא בעקב, אני נכנס ממקום צדדי, ומנצח. אומר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישאל", הכח שלך

הלכה: מקום הדלקת לגרים בקומות עליונות למעלה

מכ' אמה

כתב מ"ב (ס' תרעא סקכ"ז): ואם דר בעליה מניחה בחלון שהוא לצד רשות הרבים אפילו אם החלון גבוה מ' טפחים מקרקעית העליה וכו'. כתב הפסקי תשובות (אות ח): והגר בבנין רב קומות ודירתו נמצאת בקומה שלמעלה מכ' מקרקע הבנין, כתב השעה"צ (סקמ"ב), שלא יניח בחלון הפונה לרשות הרבים כיון שאין היכר לבני רשוה"ר, שלמעלה מכ' אמה אין העין שולטת, אלא יניח בפתח מול המזוזה, ויש שכתבו שאם ישנם בסביבה עוד בנינים רבי קומות א"כ לגבי אלו הגרים שם בקומות עיניהם שולטות בבתים שנגדם אף למעלה מכ' אמה, ולכן יעדיף להדליק בחלון ביתו, ויש חולקים וכותבים שלא תיקנו חז"ל פרסומי ניסא אלא לעוברים ושבים ברחובות דווקא, ולכן ידליק הנרות בפתח ביתו או למטה בפתח הכניסה לחדר המדרגות.

פסקי תשובות

פתגם: העולם אומר שבזמן עושים חיים, ואנו אומרים שזמן זה החיים.
ספר "שמחה"

חקירה: הפקר בית דין

הבעלים הוא המקנה, או בית דין (שיעורי ר' שמואל גיטין עמוד קנג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: להלכה למעשה

שאלה שאלו לעם הארץ שהתיימר להיות למדן: מה הדין אם רוצה אדם לשאת את אחות אלמנתו לאשה, מותר או אסור? אחרי עיון רב השיב הלמדן: להלכה מותר, אבל למעשה חוששני שלא יוכל לעשות זאת.
ספר "חזר וחלק" חלק ב' (דף עד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'זות בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

אני כשלעצמי אולי יכול הייתי לעשות כך, אפשר שעלי לא היתה קירבתך משפיעה כל כך לרעה, אולם "אדני ידע פי הַגְּלָדִים רַפִּים", ועל ידי התקרבות אליך עלולים הם לצאת לגמרי לתרבות רעה, ולהטמע בקרבך ולמות מבחינת רוחנית, ומתו כל הצאן.

מענה של תורה

כשעושים במרמה, עדיף שהבנים שהבנים ידברו

וַיַּעֲנוּ בְּנֵי יַעֲקֹב אֶת שְׁכֵם וְאֶת חָמוֹר אֲבִיו בְּמַרְמָה (לד. יג.)
הנה לעיל, על הפסוק "ויען לבן ובתואל ואמרו מה יצא הדבר" (לד. יג), כתב רש"י שלבן רשע הוה, וקפץ להשיב לפני אביו. היתה זו חוצפה מצד לבן להעז לדבר לפני אביו. ואילו כאן, יושבים בני יעקב עם יעקב אביהם, והם עונים את התשובה לשכם וחמור בנו, על זה רש"י אינו אומר דבר. באר המגיד מדובנא: כשהולכים בדרך הישר, כאן יש לתת לאבא לצעוד בראש ולא להקדימו, אבל כשהולכים בדרך מלאה מהמורות, בורות ופחתים, שם הכבוד הוא ללכת בראש, ולתת לאבא ללכת בדרך הכבושה. בשיחה של לבן ובתואל עם אליעזר, ההליכה היתה בדרך הישר דברו דברים כהוייתם, ולכן כשקפץ לבן והשיב לפני אביו, היתה בכך חוצפה ורשעות. לא כן בענייננו, כשבאו האחים לענות אותם 'במרמה', בדרך חתחתים, אמרו דבר אחד והתכוונו אחרת, במקרה זה יותר טוב שלא האב יאמר את הדברים כי אם הבנים ומתוק האור

וַיְהִי בְּהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמִּלֵּלֶת אֵל תִּירָאִי פִי גַם זֶה לָךְ בֵּן (לה. יז)

אמר רבי אלימלך בידרמן שליט"א, התורה כותבת שהמיילדת בישרה לרחל שזה בן, ללמדנו על גודל חשיבותם של דברי עידוד וכן איתא בזוהר הקדוש, על המצורע, שמחויב להביא שני ציפורים, אחד על הלשון הרע שהוא דיבר, והשני על אותם הדיבורים הטובים שהיה יכול לדבר כדי לחזק אחרים ולתמוך אותם, ולא אמר אותם.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁפֹּב (לה. כב)

וכי מה עלה על דעתו של ראובן לעשות זאת? וכי הוא לבד בן לאה שהיה מחובתו לתבוע עלבונה? יש לומר: ראובן ידע שהבכורה לא היתה שלו, כי כוונת יעקב היתה להינשא לרחל, וסוף הבכורה להינטל ממנו, ואז יתלו הסרחון באמו ויאמרו כי בגללה ניטלה הבכורה מראובן, כיון שהיא נכנסת תחת אחותה בניגוד של יעקב. אמר ראובן: אעשה מעשה זה, כדי שאם תנטל הבכורה ממני יאמרו שהסיבה לכך היא משום שבלבל יצועי אביו, ומוטב שיתלו הסרחון בי מאשר באימי. לכך נאמר "וישמע ישראל", אף שמתאים היה לומר "וירא ישראל", אלא משמעות הדבר שהבין יעקב כוונתו של ראובן.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

